

Використання технології блокчейн для цифровізації податків в Україні

*Олександр Журавель-Даниленко,
викладач кафедри комп'ютерних наук,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: zhuravel_danylenko@krok.edu.ua*

*Віктор Гаркуша,
доцент кафедри інформаційного менеджменту,
математики та статистики,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: garkushavv@krok.edu.ua*

Технологія блокчейн активно впроваджується у сферу державного управління по всьому світу. У Швеції, наприклад, блокчейн використовується для реєстрації нерухомості, що значно знижує витрати і підвищує прозорість [1]. У Грузії технологія застосовується в податкових процесах для забезпечення швидкості й достовірності транзакцій [2].

Блокчейн використовується в різних сферах діяльності: фінанси, аграрна сфера [3] та інші. Згідно з дослідженням Світового банку, блокчейн може оптимізувати процеси адміністрування податків через автоматизацію, прозорість та захист даних від маніпуляцій. Естонія, яка є лідером у цифровізації, використовує блокчейн для управління державними фінансами, включаючи податкову звітність [4].

В Україні обговорення блокчейну зосереджено здебільшого навколо криптовалют, але експерти, зокрема з Diia City, наголошують на потенціалі технології для трансформації податкової системи. Використання блокчейну може підвищити ефективність і прозорість, особливо в контексті боротьби з корупцією та ухиленням від сплати податків.

Розглянемо деякі із проблем, які дозволяє вирішити впровадження блокчейну:

1. Непрозорість податкових процесів. Відсутність чіткої автоматизації в податкових процесах України призводить до помилок, пов'язаних з фактором людини-користувача, до корупції та затримок у розгляді звітності.

2. Складність адміністрування. Податкові органи стикаються зі значними труднощами у відстеженні транзакцій між підприємствами, особливо в специфічних умовах економіки (наприклад, COVID, війна).

3. Проблеми з доступом до інформації. Громадяни та підприємства мають обмежений доступ до даних про податкову звітність в режимі реального часу, що ускладнює їхню участь у процесах.

4. Ризики шахрайства та ухилення. Застарілі системи обліку створюють можливості для маніпуляцій із фінансовими звітами.

Пропозиції вирішення проблеми через впровадження блокчейну:

1. Автоматизація та смарт-контракти. Блокчейн може використовуватися для створення смарт-контрактів, які автоматизують обробку податкових звітів.

Наприклад, після проведення транзакції податок може автоматично розраховуватися та переказуватися до бюджету.

2. Підвищення прозорості. Завдяки блокчейну усі транзакції зберігаються у відкритому та незмінному реєстрі. Це дозволяє громадянам і підприємствам відстежувати, як використовуються їхні податки.

3. Захист даних. Блокчейн забезпечує криптографічний захист інформації, що мінімізує ризики несанкціонованого доступу та маніпуляцій. Наприклад, електронні декларації можуть бути захищені від змін після подачі.

4. Інтеграція з іншими системами цифровізації. Синхронізація блокчейну з національними реєстрами, такими як Дія, дозволить оптимізувати взаємодію громадян із державними органами.

5. Зменшення адміністративного навантаження. Автоматизовані податкові системи на основі блокчейну можуть знизити потребу у великій кількості співробітників для обробки звітів та перевірки транзакцій.

6. Боротьба з ухиленням від сплати податків. Через можливість прозорого відстеження фінансових потоків стає легше виявляти порушення. У Грузії подібна система зменшила кількість податкових шахрайств на 30%.

7. Використання токенизації для оплати податків. Україна може запровадити систему токенів для спрощення процесу оплати податків. Це забезпечить швидкість транзакцій і зручність для платників податків.

Використання блокчейну для цифровізації податків може стати проривним кроком у модернізації податкової системи України. Ця технологія забезпечить прозорість, ефективність та безпеку, зменшить адміністративні витрати та посилить боротьбу з ухиленням від сплати податків. Для впровадження необхідно розробити законодавчу базу, провести пілотні проєкти й забезпечити інтеграцію блокчейну з існуючими державними цифровими платформами. Таким чином, Україна зможе стати лідером у впровадженні інновацій у сфері публічного управління.

Ключові слова: БЛОКЧЕЙН, цифровізація податків.

Список використаних джерел

1. Sweden Officially Started Using Blockchain to Register Land and Properties // Cointelegraph – URL: <https://cointelegraph.com/news/sweden-officially-started-using-blockchain-to-register-land-and-properties> (дата звернення: 27.11.2024)
2. Blockchain technology in public administration // Zenodo – URL: <https://zenodo.org/records/2578923> (дата звернення: 27.11.2024).
3. Сергієнко С. С., Мічківський С.М. Удосконалення ведення інноваційного сільського господарства із залученням технології блокчейну // Збірник матеріалів I Міжнародної науково-практичної конференції «Використання інформаційних технологій для оптимізації процесів виробництва сільськогосподарської продукції та управління підприємствами», (м. Слов'янськ, 11-12 берез. 2021 р.) / Луган. нац. аграр. ун-т. – Слов'янськ, 2021. – 145 с.. – С 128-131
4. Jalakas, P. (2018). Blockchain from public administration perspective: Case of Estonia. Tallinn University of Technology: Tallinn, Estonia – URL: <https://digikogu.taltech.ee/en/Download/d591ed87-3350-44a1-acb3-f0e184f9dc18/PlokkahelavalikuhaldusevaatenurgastEestiKaas.pdf>